

Bedrijfs Behandelplan Schaap

Vinkeveen, Februari 2021

Achtergrond en toelichting bij het gebruik van het bedrijfsbehandelplan.

Diagnose

Een goede behandeling begint met het vaststellen van de juiste diagnose.

- Neem de temperatuur. De normaaltemperatuur ligt tussen de 38,5 en 40 graden.
- Beoordeel eetlust en melkgift.
- Kan het schaap vlot staan en lopen ?
- Controleer beide helften van het uier.
- Is er sprake van neusuitvloeiing, vieze ogen, versnelde ademhaling en/of hoesten ?
- Is er sprake van baarmoederuitvloeiing?

Verzorging

Zet zieke dieren apart. Bij voorkeur in een ziekenstal met een droge zachte ondergrond en zicht op de koppel.

Vers water en voer moet altijd beschikbaar zijn.

Voorkom onderkoeling bij zieke lammeren.

Keuze van het diergeneesmiddel.

In het bedrijfsbehandelplan zijn diergeneesmiddelen genoemd die, voor zover mogelijk, voor de betreffende aandoening geregistreerd zijn. Schat het gewicht van het dier goed in om onderdosereren te voorkomen.

Toepassing

Gebruik altijd schone naalden en spuiten. Markeer het dier dat u behandelt. Houd de wachttijden aan zoals geadviseerd worden. Registreer de behandeling in uw diergezondheids-administratie. Bewaar diergeneesmiddelen conform de aanwijzingen in de bijsluiter. Noteer de aanprikdatum.

Tot slot

Overleg regelmatig met ons over de resultaten van de toegepaste behandelingen. Soms is het noodzakelijk het behandelplan aan de specifieke eisen van uw bedrijf aan te passen.

Voorkomen is beter dan genezen. Met alle aandacht voor dierenwelzijn en het terugdringen van het antibioticumgebruik is deze oude regel actueler dan ooit. We bespreken graag met u de mogelijkheden om ziekte te voorkomen.

Bedrijfs Behandelplan Schaaap

Ooien

Wachttijd vlees

Longontsteking

Engemycine	1 maal daags, 4 ml/50kg,	18 dagen
of	ged 5 dagen, in de spier	
Depocilline	1 maal daags, 1 ml/20 kg	7 dagen
+	ged 3 dagen, in de spier	
Novem	eenmalig, 1 ml/ 40 kg,	28 dagen
	onderhuids	

Uierontsteking

Bij een blauw uier (acuut, uierhelft blauw en/of koud) bel dierenarts

Engemycine	1 maal daags, 4 ml/50 kg	18 dagen
+	ged 5 dgn, in de spier	
Novem	eenmalig, 1ml/40 kg,	28 dagen
	onderhuids	

Baarmoederontsteking

Nageboortetablet	1/2 tbl, eenmalig, in	28 dagen
of	de baarmoeder	
Engemycine	1 maal daags, 4 ml/50 kg	18 dagen
+	ged 5 dgn, in de spier.	
Novem	eenmalig, 1 ml/ 40 kg,	28 dagen
	onderhuids	

Slepende melkziekte

Propyleenglycol	2 maal daags, 30 ml,	0 dagen
	ged 4 dgn, in de bek	
	<i>Verdunnen met 30ml water</i>	

Oogontsteking/Houw

Opticlox oogzalf	2-3 maal daags, ged	0 dgn
+	3 dgn, in het oog	
Novem	eenmalig, 1 ml/40 kg	28 dgn
	onderhuids	

Rotkreupel

CTC spray	1 maal daags, 2 maal 3 sec	0 dagen
	sprayen tussen de klauw-	
	tjes	
	Klauwtjes goed bekappen, dieren naar	
	schone, droge wei. Vaccinatie en voetba-	
	den werken preventief	

Februari 2021

Bedrijfs Behandelplan Schaaap

			<i>Wachttijd vlees</i>
Ooi zwaar gelamd	Depocilline	1 maal daags, 1 ml/20 kg	
	+	ged 3 dgn, in de spier	<i>7 dagen</i>
	Novem	eenmalig, 1 ml/ 40 kg	<i>28 dagen</i>
		onderhuids	
<u>Lammeren tot spenen</u>			
Longontsteking	Engemycine	eenmaal daags, 4 ml/50 kg	<i>18 dagen</i>
	of	ged 3-5 dagen, in de spier	
	Depocilline	1 maal daags, 1ml/20 kg	<i>7 dagen</i>
	+	ged 3 dgn, in de spier	
	Novem	eenmalig, 1 ml/40 kg	<i>28 dagen</i>
		onderhuids	
Gewrichtsontsteking	Depocilline	1 maal daags, 1 ml/20 kg,	<i>7 dagen</i>
	+	ged 5 dagen, in de spier	
	Novem	eenmalig, 1 ml/40 kg	<i>28 dagen</i>
		In de spier	
Ontstoken navel	Depocilline	1 maal daags, 1 ml/20 kg	<i>7 dagen</i>
		ged 3 dgn, in de spier	
Zere Bekjes	CTC spray	2 maal daags sprayen,	<i>0 dagen</i>
		ged 3 dgn	
	Vaccinatie is mogelijk		

Bedrijfs Behandelplan Schaaap

Gespeende lammeren

Wachttijd vlees

Longontsteking

Engemycine of Depocilline +	eenmaal daags, 4 ml/50kg, ged 3 dagen, in de spier 1 maal daags, 1 ml/20 kg ged 3 dagen, in de spier	<i>18 dagen</i> <i>7 dagen</i>
Novem	eenmalig, 1 ml/ 40 kg, onderhuids	<i>28 dagen</i>

Coccidiose

Vecoxan	eenmalig, 1ml/2,5 kg in de bek	<i>0 dagen</i>
---------	-----------------------------------	----------------

Het Bloed (Clostridium)

Preventie dmv vaccinatie

Parasitaire Infecties

Noromectine (MDW)

Eprinex Multi

Oramec (MDW)

Cyductin (MDW)

Panacur (MDW)

Endex (MDW+Leverbot)

Tribex (Leverbot)

Click (Myasis)

Neocidol (Myasis, luis)

Doe eerst mestonderzoek!

1 ml/50 kg, eenmalig, in de spier	<i>42 dagen</i>
2 ml/10 kg, eenmalig, op de huid	<i>2 dagen</i>
2,5 ml/10 kg, eenmalig, in de bek	<i>14 dagen</i>
2 ml/10 kg, eenmalig, in de bek	<i>14 dagen</i>
1 bolus/50kg of 1 ml/5 kg, eenmalig, in de bek	<i>21/28 dagen</i>
2 ml/10 kg, eenmalig in de bek	<i>42 dagen</i>
2 ml/10 kg, eenmalig, in de bek	<i>56 dagen</i>
Zie verpakking, eenmalig, op de huid	<i>40 dagen</i>
20 ml/20 liter, wassen	<i>56 dagen</i>

Diarree

Bij volwassen dieren kan diarree veroorzaakt worden door maagdarm-wormen. Echter, vaak is het rantsc (bijv eiwitrijk voorjaarsgras) de veroorzaker van dunne mest.

Bij jonge dieren kan diarree veroorzaakt worden door maagdarm-wormen, maar ook door coccidiose.

Doe daarom mestonderzoek om de oorzaak van de diarree vast te stellen en behandel op basis van de uit

Bedrijfs Behandelplan Schaaap

Hoe ontworm ik mijn schapen

Waarom ontwormen?

Wormen zijn een bekende kwaal bij schapen en geiten. Ze zorgen voor groeivertraging bij met name de lammeren en kunnen in ernstige gevallen zelfs tot sterfte leiden. Ook geeft de besmeurde achterhand als gevolg van diarree meer kans op het optreden van myasis. Alle redenen dus om uw dieren op een juiste manier te ontwormen. Een goed ontwormplan is daarbij erg belangrijk.

Welke wormen zijn er?

De wormsoorten die in Nederland bij schapen en geiten voorkomen zijn:

Nematodirus: geeft waterdunne diarree, mn in het voorjaar bij de lammeren. De dieren hebben vaak ergere dorst.

Haemonchus: geeft bloedarmoede en bleke slijmvliezen, geen diarree! Mn in juli en augustus

Teledorsagia/Trichostrongylus: geven diarree, met name in zomer en najaar

Hoe ernstig is de wormbesmetting van mijn schapen?

Als u wilt weten of uw dieren een wormbesmetting hebben, kunt u een mestmonster laten onderzoeken op wormeieren. U weet dan hoeveel wormeieren er in de mest zitten en of u de dieren al moet behandelen. Zoja, welk middel daar voor het meest geschikt is.

Ook kunt u met een mestmonster controleren of de door u ingestelde behandeling effect heeft gehad. Dit ongeveer 14 dagen na de behandeling.

Welke middelen zijn er?

Er zijn verschillende ontwormingsmiddelen op de markt, waarvan de effectiviteit nogal kan verschillen. Dit zijn er:

Groep 1 Benzimidazolen: tegen deze middelen bestaat veel resistentie bij de wormsoorten, behalve Nematodirus. Voorbeelden zijn Valbazen, Panacur, Rintal en Bovex

Groep 2 Imidazothiazolen: nog geen/weinig resistentie tegen deze middelen. Voorbeelden zijn Endo en Levacol.

Groep 3 Avermectines: steeds meer resistentie tegen deze middelen, maar over het algemeen nog goed werkzaam. Voorbeelden zijn Ivomec, Animec, Oramec, Dectomax, Cydectin en Eprinex Multi

Groep 4 Amino-Aceto-Derivaten: eerste geval van resistentie bekend. Is laatste keus middel om werkzaamheid zo lang mogelijk te garanderen. Moet dus zeer terughoudend worden ingezet. Voorbeeld is Zolvix

Bedrijfs Behandelplan Schaaap

Beweiden en Behandelen

Het is niet mogelijk om een algemeen ontwormingsschema te geven. Daarvoor zijn er teveel verschillen aantal dieren per bedrijf en de hoeveelheid land die er voor de dieren beschikbaar is.

In grote lijnen kan het volgende schema worden gevolgd:

- Ontworm de volwassen schapen in het voorjaar na het lammen, Maximaal 3 dagen voor ze met de lammeren naar buiten gaan. In de meeste gevallen is 1 maal per jaar ontwormen voor de volwassen dieren genoeg.

Wilt u de volwassen ooiën vaker ontwormen, doe dan eerst mestonderzoek.

- Om een wormbesmetting bij de lammeren vast te stellen, doet u mestonderzoek op de leeftijd van 4-6 weken. De lammeren moeten dan minimaal 2-3 weken buiten hebben gelopen.
- Vervolgens kunt u met een goed beweidingsschema proberen de wormbesmetting van de lammeren zo laag mogelijk te houden om zo het aantal behandelingen te beperken. Mestonderzoek is ook nu nuttig in ieder geval rond het spenen en in het najaar voor de ram erbij gaat.

Breng de schapen met lammeren naar buiten op land waar de wormdruk zo laag mogelijk is. Land is schoon als het minimaal 3 maanden niet door schapen is beweid of als het nieuw is ingezaaid.

Breng de dieren in de maanden mei en juni om de 3 weken naar schoon land, in de maanden juli, augustus zelfs iedere 2 weken.

Is het niet mogelijk om uw dieren om te weiden, doe dan regelmatig mestonderzoek. In ieder geval 6 weken nadat de dieren naar een schone wei zijn verweid of 3 weken nadat ze naar een niet-veilige wei zijn gegaan. Zo krijgt u een duidelijk beeld of het noodzakelijk is uw dieren te ontwormen en zo ja, met welk middel.

Waar moet U op letten bij behandelen.

Van belang is dat de dieren de juiste dosering krijgen, bij onderdosering werkt het middel niet goed en treedt er resistentie op bij de wormen tegen het middel. Maak dus een juiste schatting van het gewicht of gebruik een weegschaal. De dieren zijn vaak zwaarder dan u denkt: een volwassen Texelaar-ooi kan al gauw 60-70 kg wegen!

Ontworm niet onnodig vaak. Dit werkt resistentie in de hand en kost bovendien veel geld. Mestonderzoek laat weten of ontwormen echt nodig is.

Behandel per keer 2-5 % van de dieren niet. Selecteer hier voor enkele zware, gezonde dieren bijvoorbeeld een eenling. Zo kunnen enkele wormen 'overleven' in dit dier, waardoor er minder snel resistentie optreedt.

Voor een bedrijfsspecifiek advies kunt u natuurlijk altijd contact opnemen met een van onze dierenartsen.

Bedrijfs Behandelplan Schaaap

Leverbot

In onze praktijk komt leverbot voor. Dit is een parasiet die leeft in de lever en galgangen van herkauw. Om te kunnen overleven heeft de leverbot de leverbotslak nodig. Deze slak leeft daar waar de bodem grootste deel van het jaar vochtig en nat is: klei en veengrond.

Er zijn 2 vormen van leverbotziekte: ten eerste de acute vorm die we vooral bij schapen zien. Ong 6 w na het opnemen van de infectieuze larven op het land, maken de jonge leverbotjes een trektocht door het lichaam en vernietigen hierbij de lever. Sterfte is het gevolg. Bij de tweede vorm, de chronische leverbotziekte, zorgen de volwassen botten in de lever voor een chronische ontsteking van de levergalgangen met verminderde groei, vermagering en bloedarmoede tot gevolg. De vacht wordt doorslijmvliezen worden geel. Deze vorm zien we minder vaak bij schapen en meer bij het rund.

Er zijn middelen beschikbaar om uw dieren tegen leverbot te behandelen. Belangrijk is om eerst onderzoek te doen of uw dieren besmet zijn. Dit kan met bloedonderzoek in de periode september tm december. Vanaf januari is het mogelijk om met mestonderzoek leverboteieren aan te tonen..

Tegen deze middelen is in bepaalde delen van ons land resistentie opgetreden. Ook bij ons in de praktijk is deze resistentie al waargenomen.

Om verdere resistentie-ontwikkeling tegen te gaan is het volgende van belang:

- Behandel uw dieren niet onnodig. Doe eerst onderzoek om een besmetting aan te tonen
- Voorkom overdoseren: schat het gewicht van uw dieren goed in
- Koop geen dieren aan uit gebieden met een bekende resistentie tegen leverbotmiddelen of controleer voor het dier aan uw koppel toe te voegen of het leverbot bij zich draagt.